

TRAO ĐỔI Ý KIẾN

TƯ TƯỞNG “CỘNG ĐỒNG CHIA SẺ TƯƠNG LAI NHÂN LOẠI” CỦA TẬP CẬN BÌNH VÀ Ý NGHĨA CỦA NÓ ĐỐI VỚI SỰ PHÁT TRIỂN VÀ TIẾN BỘ CỦA XÃ HỘI LOÀI NGƯỜI

Nguyễn Minh Hoàn^(*)

^(*) Phó giáo sư, tiến sĩ, Học viện Báo chí và Tuyên truyền, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.

Email: hoan_cbxh@yahoo.com.vn

Tóm tắt: Thế giới ngày nay đang ở trong thời kỳ phát triển lớn, thay đổi lớn và điều chỉnh lớn. Trong bối cảnh đó, căn cứ theo xu thế và quy luật chung của sự biến đổi lịch sử như C.Mác đã vạch ra đồng thời căn cứ vào quá trình Trung Quốc hóa chủ nghĩa Mác và tư tưởng truyền thống Trung Quốc, Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Trung Quốc Tập Cận Bình nhận định: “nhân loại sống trong cùng một ngôi làng toàn cầu, lợi ích, sự đồng cam cộng khổ và tương lai của các nước gắn liền với nhau. Đây chính là cơ sở lý luận và thực tiễn của tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” của Tập Cận Bình. Theo đó, xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” là một yêu cầu tất yếu đối với sự phát triển hiện tại và tương lai của xã hội loài người. Có thể thấy, đây là tư tưởng đã phá vỡ giới hạn nhận thức về con đường phát triển lịch sử của xã hội loài người trong quá khứ, thể hiện trí tuệ và sự quyết tâm của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc trong việc tìm kiếm sự phục hưng dân tộc, thúc đẩy thế giới phát triển bằng phương thức hòa bình; là mệnh đề vĩ đại của Trung Quốc đương đại trong việc kế thừa và phát triển lý luận lịch sử thế giới của C.Mác.

Từ khóa: lịch sử thế giới, cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại, nhân dân các nước.

Ngày nhận bài: 20/07/2024; ngày phản biện: 21/07/2024; ngày sửa chữa: 20/08/2024; ngày duyệt đăng: 15/09/2024.

1. Mở đầu

Thế giới hiện tại đang biến đổi nhanh chóng. Những biến đổi của thế

giới, thời đại và lịch sử đang diễn ra theo cách chưa từng có: kinh tế thế giới phục hồi yếu, xu hướng chống

toàn cầu hóa gia tăng, chủ nghĩa đơn phương và chủ nghĩa bảo hộ gia tăng rõ rệt, những vấn đề toàn cầu hóa nảy sinh ngày càng nhiều hơn. Bối cảnh đó khiến hòa bình ngày càng trở nên mong manh hơn. Cùng với đó là sự đi xuống của phát triển, sự suy giảm của an ninh; sự suy yếu của quản trị; các hành vi bá quyền, chuyên chế và bất nạt như ý mạnh hiếp yếu, cướp đoạt, trò chơi có tổng bằng 0 đang gây ra những tác hại nghiêm trọng. Nhân loại đang phải đối mặt với những thách thức chưa từng có, kỳ vọng của nhân dân thế giới về hòa bình, phát triển, hợp tác và cùng thắng càng mãnh liệt hơn, tầm nhìn lịch sử và ý nghĩa thời đại của việc xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” chính vì thế càng nổi bật hơn. Trước tình hình đó, Tổng Bí thư Tập Cận Bình đã đưa ra những quan niệm mới, sáng kiến mới quan trọng, trình bày sâu sắc các chủ trương và phương án của Trung Quốc nhằm tích cực ứng phó với các thách thức toàn cầu, đặc biệt là hệ thống tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”. Tư tưởng này phản ánh sâu sắc sự hợp tác của Trung Quốc với các nước. Tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” của Tập Cận Bình không phải là một khái niệm trừu tượng đơn giản, mà nó xuất phát từ sự tùy thuộc lẫn nhau của nhân

loại trong thời đại toàn cầu hóa “trong bạn có tôi, trong tôi có bạn” để hiểu tình hình thế giới hiện nay; từ sự vận động mâu thuẫn giữa lực lượng sản xuất với quan hệ sản xuất và giữa cơ sở kinh tế với kiến trúc thượng tầng trong quá trình phát triển lịch sử của xã hội loài người để dự báo các quy luật và triển vọng phát triển của thế giới¹; từ các vấn đề quốc tế và thách thức nghiêm trọng mà toàn cầu đang phải đối mặt để suy nghĩ các phương án khả thi và cách thức hữu hiệu phù hợp với quản trị toàn cầu; xem tất cả con người trên toàn thế giới như một chỉnh thể và lực lượng năng động để thúc đẩy hiện thực hóa ý tưởng vĩ đại này. Theo nghĩa này, tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” của Tập Cận Bình luôn lấy quan điểm duy vật lịch sử của chủ nghĩa Mác làm nền tảng với cơ sở triết học là sự kiên trì lý luận lịch sử thế giới “chia sẻ tương lai” của C.Mác, đồng thời cũng là sự kế thừa và phát huy văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa được tiếp nối từ thế hệ này sang thế hệ khác.

¹ Gọi là “cơ sở kinh tế” theo tôi là chuẩn xác hơn theo đúng tinh thần của “Học thuyết hình thái kinh tế - xã hội”, bởi chữ “kinh tế” chính là cốt lõi của cơ sở hạ tầng; trước đây thường gọi là cơ sở hạ tầng, nhất là thời kỳ tồn tại các nước xã hội chủ nghĩa theo mô hình Xô-viết, gọi là “cơ sở kinh tế” sẽ có tính khái quát hơn khi nhấn mạnh đến cơ sở quy định quan hệ giai cấp, cái quyết định cho quan hệ “chính trị” là kiến trúc thượng tầng.

2. Tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” của Tập Cận Bình là sự phát triển sáng tạo lý luận lịch sử thế giới của C.Mác và sự tỏa sáng trở lại văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa trong thời đại ngày nay

Tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” là một bộ phận quan trọng của Tư tưởng về chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc thời đại mới của Tập Cận Bình; đó là quan niệm mới mang trí tuệ Trung Quốc được đưa ra trong tiến trình phát triển xã hội Trung Quốc và trong bối cảnh phát triển toàn cầu hóa. Nó phản ánh rõ nét “cộng đồng chia sẻ tương lai” về quan niệm quốc tế mới, quan niệm phát triển mới, quan niệm giá trị mới và quan niệm cùng chia sẻ mới. Việc đề xuất tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” phù hợp với yêu cầu phát triển của thời đại với cốt lõi của nó là thực hiện hợp tác cùng thắng. Việc đi sâu tìm hiểu tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” có giá trị thời đại quan trọng trong việc xây dựng quan hệ quốc tế kiểu mới, đẩy mạnh sự phát triển và hợp tác chung giữa Trung Quốc và thế giới, thúc đẩy việc Trung Quốc bước vào thời đại mới kiến tạo nên một thế giới hài hòa. Sở dĩ như vậy vì:

Thứ nhất, tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” của Tập

Cận Bình là sự phát triển sáng tạo lý luận lịch sử thế giới của C.Mác.

Lý luận lịch sử thế giới là một bộ phận quan trọng của toàn bộ hệ thống lý luận chủ nghĩa Mác, trong đó, C.Mác chủ trương “cộng đồng chung chủ nghĩa cộng sản và chủ nghĩa nhân đạo” của “cộng đồng chung thực sự” và “liên minh những người tự do” (C.Mác và Ph.Ăngghen 1993: 124) về tính hiện thực và quy mô đều nhất định vượt xa “cộng đồng chung hư ảo” (C.Mác và Ph.Ăngghen 1995a: 47) trong xã hội bóc lột của các nhà tư bản được tạo thành bởi tư lợi. Trong suy nghĩ của C.Mác, một xã hội lý tưởng nên là “liên minh những người tự do”, đây là điểm tựa vững chắc cho tư tưởng của C.Mác, bất luận là sự phê phán đối với tôn giáo, hay là sự phê phán đối với triết học cũ và sự phê phán đối với chế độ tư bản chủ nghĩa, mục đích cuối cùng đều là giải phóng toàn thể nhân loại, xây dựng một xã hội lý tưởng trong đó xóa bỏ bóc lột và áp bức, sức mạnh bản chất của con người được xác nhận, con người được tự do và phát triển toàn diện. Khi khái quát từ góc độ quá trình biến đổi lịch sử thành lịch sử thế giới, mặc dù C.Mác thừa nhận phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa thúc đẩy sự phát triển của xã hội loài người, nhưng cũng vạch trần sự phát triển này xuất phát từ sự xa lánh phổ biến của con người,

giữa con người với con người và giữa con người với thiên nhiên, từ đó chỉ ra xu hướng lịch sử là chủ nghĩa tư bản tất yếu bị chủ nghĩa cộng sản thay thế. C.Mác đã nhìn nhận và phân tích vị thế, vai trò của chủ nghĩa tư bản một cách biện chứng, mục đích trực tiếp và mục đích cuối cùng đều không phải là “bài ca” ca ngợi chủ nghĩa tư bản, mà là tìm ra cơ sở lý luận khoa học cho cách mạng của giai cấp vô sản. Chủ đề cuối cùng của ông là thúc đẩy chủ nghĩa xã hội thay thế chủ nghĩa tư bản. Vì vậy, từ góc độ lý luận lịch sử thế giới, cái mà “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” là sự theo đuổi giá trị chung của toàn thể nhân loại, tuy nhiên, việc theo đuổi này không những không loại trừ việc theo đuổi các giá trị cá nhân, mà còn tìm cách đạt được việc hiện thực hóa các giá trị chung trên cơ sở hiện thực hóa hoàn hảo các giá trị cá nhân. Chẳng hạn, đối với việc theo đuổi sự phát triển tự do, chủ nghĩa Mác chỉ ra, “sẽ xuất hiện một liên hợp, trong đó sự phát triển tự do của mỗi người là điều kiện cho sự phát triển tự do của tất cả mọi người” (C.Mác và Ph.Ăngghen 1995b: 610). Ngược lại, chủ nghĩa Mác cho rằng: “chỉ có trong cộng đồng cá nhân mới có được những phương tiện để có thể phát triển toàn diện những năng khiếu của mình và do đó, chỉ có trong cộng đồng, mới có thể có tự

do cá nhân” (C.Mác và Ph.Ăngghen 1995a: 108). Tinh thần quan tâm đến con người được phản ánh trong tư tưởng “cộng đồng chung” của C.Mác. Sở dĩ C.Mác xem xét hình thái lịch sử của “cộng đồng chung nhân loại”, phê phán “cộng đồng chung ảo tưởng” và mong chờ “cộng đồng chung thực sự” là do xem xét đến tự do và phát triển toàn diện của con người, đặc biệt là xuất phát từ sự quan tâm cuối cùng đến tương lai chung của nhân loại. Trong tác phẩm “*Luận cương về Phoibắc*”, C.Mác đã biểu đạt rõ tôn chỉ lý luận của mình là “quan điểm của chủ nghĩa duy vật cũ là xã hội “*công dân*”; quan điểm của chủ nghĩa duy vật mới lại là xã hội *loài người*, hay loài người xã hội hóa” (C.Mác và Ph.Ăngghen 1995a: 12). Hơn nữa, như cách chủ nghĩa Mác chỉ ra lịch sử thế kỷ tương lai của chủ nghĩa cộng sản: “trong những cộng đồng giả đã tồn tại cho tới nay, - trong nhà nước, v.v. – tự do cá nhân chỉ tồn tại đối với những cá nhân đã phát triển trong khuôn khổ của giai cấp thống trị và chỉ trong chừng mực họ là những cá nhân của giai cấp ấy. Cộng đồng hư ảo, mà các cá nhân đã tập hợp lại trong đó trước đây, bao giờ cũng tồn tại độc lập đối với họ và vì nó là sự liên hợp của một giai cấp chống lại một giai cấp khác, cho nên đối với giai cấp bị trị, nó không những

là một cộng đồng hoàn toàn hư ảo mà còn là một xiềng xích mới. Trong điều kiện có cộng đồng thực sự, các cá nhân có được tự do khi họ liên hợp lại và nhờ sự liên hợp ấy” (C.Mác và Ph.Ăngghen 1995a: 108).

Sự phát triển của lịch sử thế giới như vậy phù hợp với quy luật chung về sự phát triển của xã hội loài người: *“toàn bộ cái gọi là lịch sử toàn thế giới, chẳng qua là sự sáng tạo con người kinh qua lao động của con người, sự sinh thành của tự nhiên cho con người”* (C.Mác và Ph.Ăngghen 2000: 182). C.Mác cho rằng, theo quy luật phát triển lực lượng sản xuất, để thúc đẩy sự biến đổi của các hình thái xã hội thì lịch sử thế giới cuối cùng sẽ tiến tới chủ nghĩa cộng sản thông qua các hình thái xã hội khác nhau, đây là tính thống nhất trong con đường phát triển của lịch sử thế giới. Tuy nhiên, lịch sử thế giới sử dụng các quốc gia - dân tộc khác nhau làm yếu tố cấu thành nên nó. Do sự khác nhau về lịch sử, hoàn cảnh, giai đoạn phát triển và trình độ phát triển, các quốc gia - dân tộc khác nhau có tính đặc thù riêng trong việc lựa chọn con đường của mình, không thể sử dụng một khuôn mẫu thống nhất để quy định và đo lường, con đường phát triển của lịch sử thế giới thể hiện tính đa dạng. Thế giới ngày nay đang trải

qua những thay đổi lớn chưa từng thấy trong một thế kỷ, lịch sử thế giới đang đứng trước những tình thế mới, điều kiện mới, vấn đề mới, kêu gọi tất cả các quốc gia, dân tộc gắn kết chặt chẽ hơn nữa dưới hình thức “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”. Kiên trì lý luận lịch sử thế giới trong tư tưởng “Cộng đồng chung” của C.Mác. Trong bài phát biểu tại Hội nghị kỷ niệm 200 năm ngày sinh của C.Mác (05/2018), Tổng Bí thư Tập Cận Bình đặc biệt nhấn mạnh: “muốn học tập C.Mác thì cần học tập và thực hành tư tưởng của chủ nghĩa Mác về lịch sử thế giới. C.Mác, Ph.Ăngghen đã nêu rõ: “.. sự biệt lập ban đầu giữa các dân tộc riêng biệt càng bị phá huỷ bởi phương thức sản xuất đã được cải tiến, bởi sự giao tiếp và bởi sự phân công lao động do đó mà hình thành ra một cách tự nhiên giữa các dân tộc khác nhau thì lịch sử càng biến thành lịch sử thế giới” (C.Mác và Ph.Ăngghen 1995a: 66). Lời tiên đoán này khi đó của C.Mác, Ph.Ăngghen bây giờ đã trở thành sự hiện thực, lịch sử và hiện thực ngày càng chứng minh giá trị khoa học của lời tiên đoán đó (Tập Cận Bình 2018). Sự thực quả thực là như vậy.

Nhìn từ tiến trình lịch sử thế giới, “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” là một mục tiêu hiện thực được đưa ra để thúc đẩy sự phát triển của

lịch sử thế giới trong bối cảnh “thời đại của giai cấp vô sản” vẫn chưa đến. Việc khởi xướng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” tôn trọng tính đa dạng về văn minh trên thế giới, đặc biệt là cần giải quyết tốt mối quan hệ giữa các quốc gia có chế độ xã hội khác nhau là chủ nghĩa tư bản và chủ nghĩa xã hội, chủ trương cố gắng thông qua giao lưu và đối thoại văn minh rộng rãi để tăng thêm sự hiểu biết lẫn nhau, xây dựng nhận thức chung rộng rãi trong việc ngăn ngừa, kiểm soát và giải quyết các vấn đề khó trên thế giới ngày nay, xây dựng một thế giới với tương lai tốt đẹp hơn.

Thứ hai, tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” của Tập Cận Bình là sự tỏa sáng trở lại văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa trong thời đại ngày nay.

Khái niệm “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” là sản phẩm của sự kết hợp giữa tinh hoa tư tưởng chủ nghĩa Mác và tinh hoa văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa. Nó vẽ nên một bản kế hoạch đẹp để cho sự phát triển của xã hội loài người, chỉ rõ phương hướng để các nước trên thế giới cùng nhau tạo ra một tương lai tốt đẹp. Khái niệm này bắt nguồn từ kho tàng tư tưởng và văn hóa truyền thống Trung Quốc, có nền tảng lịch sử vững chắc trong văn hóa Trung Hoa được phản ánh trong thế

giới quan “thế giới như một gia đình”. Cách sống hòa hợp và cộng sinh, tinh thần bao dung hòa hợp không khác biệt, chuẩn mực giá trị gồm cả công bằng và lợi ích, triết lý sinh thái hài hòa giữa con người và thiên nhiên. Sự hòa hợp và cộng sinh cũng đề cao giá trị của hòa bình, phản đối việc lợi dụng đối kháng và xung đột để giải quyết những xung đột và khác biệt giữa các quốc gia. Văn hóa truyền thống Trung Quốc coi “hài hòa” là nguyên tắc cao nhất để điều chỉnh quan hệ tương tác giữa con người với nhau, và luôn có tinh thần “coi trọng sự hòa hợp”. Do đó, Trung Quốc luôn coi “chung sống hòa bình” là nguyên tắc ngoại giao để duy trì khả năng phát triển hòa bình. Sự chuyển đổi sáng tạo và phát triển đổi mới của các yếu tố tư tưởng và văn hóa này không chỉ mang lại khái niệm “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” với những đặc sắc và sức mạnh lý luận to lớn của Trung Quốc, mà còn thể hiện giá trị thời đại và ý nghĩa thực tiễn của việc thúc đẩy xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”. Khi trình bày quy luật chung của lịch sử thế giới, Tổng Bí thư Tập Cận Bình chỉ rõ: “Khi hành đạo lớn, phải coi thiên hạ là của chung”. Hòa bình, phát triển, công bằng, chính nghĩa, dân chủ, tự do là những giá trị chung của toàn thể nhân loại, cũng là những mục tiêu cao cả của

Liên hợp quốc... Trong thế giới ngày nay, các quốc gia phụ thuộc lẫn nhau và đồng cam cộng khổ. Chúng ta phải kế thừa và phát huy tôn chỉ và nguyên tắc của Hiến chương Liên hợp quốc, xây dựng mối quan hệ quốc tế kiểu mới lấy hợp tác cùng thắng làm cốt lõi, tạo nên “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” (Tập Cận Bình 2015).

Có thể khẳng định, cái mà “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” của Tập Cận Bình đề xuất là sự phát triển và tiến bộ của toàn thế giới. Tuy nhiên, sự phát triển và tiến bộ tổng thể đó đạt được là nhờ sự kết nối giữa các cá nhân và việc thực hiện sự kết nối đó là sự mở rộng cộng sinh giữa các cá nhân. Trung gian này không chỉ có sự tự nguyện của các bên liên quan, mà còn đòi hỏi cần giải quyết hàng loạt vấn đề như thích hợp, phù hợp, hài hòa. Do đó, nó chỉ có thể mở rộng được trong quá trình tiếp tục chung lưng đấu cật, cộng sinh hài hòa. Khái niệm “chung lưng đấu cật, cộng sinh hài hòa”² có nội hàm kế thừa từ nền văn hóa truyền thống ưu tú của Trung Hoa. Tổng Bí thư Tập Cận Bình đã nêu khái niệm này trong bài phát biểu quan trọng tại Hội nghị thượng đỉnh giữa Đảng Cộng sản Trung Quốc với các chính đảng trên thế giới (07/2021) rằng: “nhân loại là một chính thể, trái đất là một ngôi nhà. Trước những thách thức chung, bất kỳ

cá nhân hoặc quốc gia nào đều không thể chỉ lo cho thân mình, nhân loại chỉ có lối thoát là chung lưng đấu cật, cộng sinh hài hòa”. Khái niệm khoa học này không những chỉ ra lối thoát duy nhất để nhân loại thoát khỏi tình trạng khó khăn hiện tại, mà còn cung cấp một lôgic thực tiễn về sự “chung lưng đấu cật, cộng sinh hài hòa” để xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”, mở ra một con đường tươi sáng. Nói tóm lại, “hòa hợp” là bản chất tư tưởng và cô đọng giá trị của nền văn hóa ưu tú Trung Hoa vốn có sức sống và tầm ảnh hưởng mạnh mẽ, sâu rộng. Sự tôn sùng và theo đuổi ranh giới “hòa hợp” với các nội dung chính là hòa bình, hài hòa và hòa thuận có thể được tìm thấy từ thời kỳ khắc chữ trên xương và khắc chữ trên đồ đồng. “Cộng sinh hài hòa” là gien lịch sử và đặc trưng quan trọng của dân tộc Trung Hoa, tập trung thể hiện triết lý và chuẩn mực tương tác trong ngoại giao từ xưa đến nay. Nó được xem là phương thức tương tác quần thể tối ưu.

Khái niệm “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” coi hòa bình lâu dài và an ninh phổ quát là bản chất cốt lõi và mục tiêu quan trọng. Điều này có nghĩa là thông qua việc xây dựng cộng đồng chung trách nhiệm, cộng

² Trong tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” của Tập Cận Bình.

đồng chung lợi ích và cộng đồng chung phát triển “trong bạn có tôi, trong tôi có bạn” thực hiện thời đại hóa và cụ thể hóa văn hóa hòa hợp truyền thống của Trung Quốc, đồng thời mở rộng ra toàn thể nhân loại, trở thành khái niệm “cộng sinh hài hòa” và biểu hiện đương đại. Định hướng giá trị cho sự tương tác qua lại bằng sự “cộng sinh hài hòa” không chỉ mang lại sự bổ sung và cộng sinh hài hòa lẫn nhau, mà còn tạo ra sự tương sinh tương khắc, sự khác biệt và bổ sung lẫn nhau, tính thống nhất của các sự vật tương phản, cũng như sự liên tục của các sinh mệnh, sinh vật. Bất kỳ mối quan hệ nào cũng là nhu cầu cộng sinh, do đó mới có câu chuyện “chim hót líu lo đáp lại nhau”, mới có sự giao tiếp và tiếp xúc để hình thành nên mối quan hệ. Nhu cầu cộng sinh là nguồn gốc của bất kỳ mối quan hệ nào, là tính nguyên bản của bất kỳ lôgic mối quan hệ nào, không có ngoại lệ. Do đó, cộng sinh hài hòa phủ sự định ngăn cách cũng chính là vì ta không thể phủ định tính nguyên bản của lôgic quan hệ, không thể quên đi hoặc đánh mất cội nguồn của mình. Đánh mất cội nguồn có nghĩa là mất phương hướng.

Trong thế giới ngày nay, “hòa” chủ yếu có nghĩa là hòa giải, hài hòa; còn “hợp” chủ yếu có nghĩa là hợp tác, phù hợp, hòa hợp, dung hợp. “Cộng sinh hòa hợp” không chỉ khởi xướng

hóa giải mâu thuẫn, xung đột và ngăn ngừa tai nạn về ý nghĩa quan hệ, mà còn nhấn mạnh sự phát triển và tiến bộ chung. Khái niệm “cộng sinh hòa hợp” diễn giải một cách lôgic các quan niệm “anh em bốn biển một nhà”, “hòa hợp tất cả các nước” và “hữu nghị, thân thiện với láng giềng”, đồng thời diễn giải một cách lôgic quan niệm về thế giới ngày nay. Những quan niệm này đều trở thành cội nguồn văn hóa của việc đề xuất “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”. Mặc dù thế giới rất phức tạp và luôn thay đổi, việc xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” sẽ phải đối mặt với nhiều thách thức, song khái niệm “cộng sinh hòa hợp” đã cung cấp lôgic thực tiễn và lôgic lý luận cho việc xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”. Nhu cầu cộng sinh làm nảy sinh mối liên hệ giao tiếp giữa con người với thế giới, đồng thời hình thành mối quan hệ giữa mình với người khác. Khi mình và người khác đối lập nhau thì mối quan hệ sẽ trở nên mâu thuẫn và xung đột, từ đó cản trở thậm chí làm gián đoạn sự giao tiếp lẫn nhau, chẳng hạn, việc mở rộng trao đổi thương mại và triển khai giao lưu văn hóa sẽ nảy sinh khó khăn, do đó không thể không “hòa hợp” những đối kháng lẫn nhau và hóa giải quan hệ mâu thuẫn và xung đột lẫn nhau một cách hài hòa. Trong

cộng đồng quốc tế đương đại, “chung lưng đấu cật” và “cộng sinh hòa hợp” không những là sự lựa chọn tốt nhất, mà còn là sự lựa chọn duy nhất. Bước vào thời đại mới, Trung Quốc tuân theo các khái niệm “cộng sinh hòa hợp” và “thế giới đại đồng” của nền văn minh Trung Hoa. Đứng ở tầm cao của tiến trình phát triển lịch sử, khởi xướng và thúc đẩy xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”, cũng có ý nghĩa mang lại cho chủ nghĩa Mác một nội hàm trong thời đại mới.

3. Tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” của Tập Cận Bình và ý nghĩa của nó đối với thế giới đương đại

Trung Quốc đương đại giương cao ngọn cờ “hòa bình, phát triển, hợp tác, cùng thắng”, khởi xướng cộng đồng quốc tế cùng nhau thiết lập một trật tự quốc tế mới công bằng và hợp lý hơn, cùng nhau duy trì an ninh quốc tế, xây dựng và thúc đẩy “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” và “cộng đồng chung lợi ích”. Đây là tư duy mới, khái niệm mới và chiến lược mới của chủ nghĩa Mác về lịch sử thế giới và tư tưởng toàn cầu hóa. Trong bối cảnh thời đại có sự phát triển, thay đổi và điều chỉnh, chúng ta cần làm sáng tỏ một cách toàn diện và có hệ thống tình trạng đa cực, toàn cầu hóa kinh tế, thông tin hóa xã hội và đa dạng hóa

văn hóa trên thế giới, đồng thời phát triển hệ thống tư tưởng quốc tế của chủ nghĩa Mác về xu thế phát triển hòa bình và xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” để mang lại hạnh phúc cho nhân dân và thế giới.

Từ Đại hội XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc (năm 2012) đến nay, Trung Quốc kiên định đi theo con đường phát triển hòa bình, xây dựng quan hệ quốc tế kiểu mới lấy hợp tác cùng thắng làm cốt lõi, thiết lập mạng lưới quan hệ đối tác toàn cầu, kiên trì quan niệm đúng đắn về chính nghĩa và lợi ích, kiên trì quan điểm phát triển “công bằng, cởi mở, toàn diện, đổi mới”, kiên trì quan điểm an ninh “chung, tổng hợp, hợp tác, bền vững”, kiên trì quan điểm quản trị toàn cầu “cùng bàn bạc, cùng xây dựng, cùng hưởng thụ”. Khái niệm “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” đã tích hợp một cách hữu cơ những khái niệm mới, tư duy mới và chiến lược mới này, tạo thành một hệ thống lý luận có kết cấu hoàn chỉnh, tầng nấc rõ ràng, nội dung khoa học, lôgic chặt chẽ. Hệ thống lý luận này được dẫn dắt bởi khái niệm “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”, có mục tiêu, nguyên tắc rõ ràng, đường đi cụ thể, các bộ phận đều phản ánh, hỗ trợ lẫn nhau và tạo thành một khối trọn vẹn.

Xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương

lai nhân loại”, dẫn dắt sự phát triển phổ quát của toàn cầu hóa kinh tế và hoàn thiện hệ thống quản trị toàn cầu là sự lý giải sâu sắc của Tư tưởng Tập Cận Bình về chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc đối với những vấn đề toàn cầu mà nhân loại phải đối mặt trong thế kỷ XXI. Tư tưởng này phù hợp với xu hướng phát triển của thế giới ngày nay bởi nó làm rõ tiến trình phát triển hợp lý của xã hội loài người. Tập Cận Bình đề xuất, “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” chính là “tương lai, vận mệnh của mọi dân tộc, mọi quốc gia đều gắn liền với nhau”, “sát cánh cùng nhau vượt qua khó khăn, chia sẻ niềm vui và nỗi buồn”. Xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” giúp các quốc gia trên thế giới vượt qua những khác biệt về chế độ xã hội và quan niệm giá trị, cùng nhau bảo vệ và thúc đẩy sự phát triển hòa bình lâu dài của thế giới.

Trong thế giới ngày nay, nền kinh tế được toàn cầu hóa sâu sắc, chính trị ngày càng đa cực hóa, nền văn minh ngày càng đa dạng hóa, cùng với sự phát triển không ngừng của thông tin hóa xã hội, toàn bộ thế giới được kết nối chặt chẽ hơn bao giờ hết. Xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” không chỉ là sứ mệnh của chủ nghĩa Mác trong thế kỷ XXI, mà còn là định hướng giá trị của Đảng Cộng

sản Trung Quốc nhằm bảo vệ lợi ích của tất cả các nước trên thế giới. Tập Cận Bình chỉ ra, toàn cầu hóa kinh tế là yêu cầu nội tại của quy luật phát triển kinh tế thế giới, cũng là lợi ích chung của nhân dân các nước. Nước Trung Quốc xã hội chủ nghĩa dưới sự chỉ đạo của chủ nghĩa Mác cần tích cực tham gia toàn cầu hóa kinh tế, xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai kinh tế thế giới”. Tập Cận Bình còn chỉ ra, tất cả các nước đều nên trở thành người tham gia, người đóng góp và người hưởng lợi từ sự phát triển toàn cầu. Nhân dân các nước nên lấy chia sẻ làm mục tiêu để cùng nhau bàn bạc và cùng nhau xây dựng hệ thống quản trị kinh tế toàn cầu. Với tư cách người kiên định ủng hộ và bảo vệ toàn cầu hóa kinh tế, Trung Quốc cam kết xây dựng một hệ thống kinh tế cởi mở, phản đối các chính sách và hành vi chống toàn cầu hóa và chống thương mại tự do ở một số quốc gia, phản đối chủ nghĩa bảo hộ dưới mọi hình thức, dẫn dắt sự phát triển lành mạnh, phổ quát của toàn cầu hóa kinh tế. Việc làm trầm trọng thêm các cuộc khủng hoảng chung của nền kinh tế tư bản chủ nghĩa, số lượng các thách thức toàn cầu ngày càng gia tăng đòi hỏi người dân tất cả các nước phải cùng nhau chung tay ứng phó, nước Trung Quốc với sự phát triển lớn mạnh đã tiếp thêm sức mạnh hòa

bình lớn hơn cho việc quản trị toàn cầu trong thế kỷ XXI. Cùng phát triển, hợp tác cùng thắng đã trở thành khát vọng của người dân về những thay đổi sâu sắc trong hệ thống quản trị toàn cầu. Quan điểm quản trị toàn cầu của chủ nghĩa Mác thế kỷ XXI về “Vành đai và Con đường”, “Cùng bàn bạc, cùng xây dựng, cùng hưởng thụ” mang đến một phương án hoàn toàn mới để các quốc gia trên thế giới chung tay vạch ra kế hoạch phát triển và tham gia quản trị toàn cầu một cách bình đẳng.

Tập Cận Bình nhấn mạnh rằng, cải cách hệ thống quản trị toàn cầu không phải là phá bỏ và bắt đầu lại, mà là tích cực hoàn thiện việc ứng phó với các thách thức toàn cầu. Thúc đẩy hiện đại hóa hệ thống quản trị toàn cầu là trách nhiệm chung của tất cả các quốc gia trên thế giới, nước lớn xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc cần tích cực tham gia vào tiến trình lịch sử về xây dựng hệ thống quản trị toàn cầu, đóng góp phương án của chủ nghĩa Mác nhằm hoàn thiện quản trị toàn cầu, thúc đẩy trật tự quốc tế và hệ thống quản trị toàn cầu phát triển theo hướng đóng góp trí tuệ của những người theo chủ nghĩa Mác trong thế kỷ XXI một cách công bằng, hợp lý hơn mà người dân trên thế giới mong đợi.

Nước Trung Quốc xã hội chủ nghĩa là ngôi nhà quan trọng cho sự phát

triển chủ nghĩa Mác trong thế kỷ XXI. Tư tưởng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” của Tập Cận Bình là tấm gương sáng về những thành tựu đổi mới của chủ nghĩa Mác trong thế kỷ XXI, là phong cách chủ đạo của chủ nghĩa Mác trong thế kỷ XXI. Chủ nghĩa xã hội thế giới phát triển như thế nào là một vấn đề lý luận và thực tiễn cần được chủ nghĩa Mác trong thế kỷ XXI giải thích và giải quyết. Hiện nay, tư bản quốc tế đã trở thành lực lượng gắn bó chặt chẽ với nhau mang tính toàn cầu. Để chống lại lực lượng này, giai cấp vô sản và nhân dân lao động trên toàn thế giới cần đoàn kết lại. Đảng Cộng sản các nước cần rút kinh nghiệm và bài học lịch sử của phong trào cộng sản quốc tế thời kỳ đầu, cân bằng và xử lý tốt mối quan hệ biện chứng giữa chủ nghĩa quốc tế và chủ nghĩa yêu nước. Đảng Cộng sản các nước cần chung tay đoàn kết và tích cực thảo luận, tập hợp trí tuệ và sức mạnh của chủ nghĩa xã hội trên toàn thế giới để cùng nhau đổi mới và thực hành chủ nghĩa Mác trong thế kỷ XXI. Ngày 27/05/2021, khi gửi thư chúc mừng tới Hội thảo lý luận các chính đảng mácxít trên thế giới do Ban Liên lạc đối ngoại Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc tổ chức, Tổng Bí thư Tập Cận Bình nhấn mạnh, trước những thách thức chung mà xã hội loài người hiện nay phải đối mặt,

các chính đảng mácxít trên thế giới cần tăng cường đối thoại và trao đổi. Đảng Cộng sản Trung Quốc sẵn sàng hợp tác với các chính đảng mácxít ở các nước để cùng thúc đẩy sự nghiệp tiến bộ của nhân loại và thúc đẩy xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”. Hy vọng cùng các đại biểu, thông qua đi sâu thảo luận, thu thập những trí tuệ thực tiễn, chắt lọc những tia sáng tư tưởng của mình để cùng thúc đẩy chủ nghĩa Mác phát triển lên một nấc thang mới mới trong thế kỷ XXI, để ánh sáng chân lý của chủ nghĩa Mác tiếp tục tỏa sáng trên con đường chúng ta tiến về phía trước.

Hiện nay, do chịu ảnh hưởng của chủ nghĩa dân túy và chủ nghĩa bảo hộ, làn sóng chống toàn cầu hóa đang gia tăng. Trước thực trạng này, chúng ta cần nêu cao khái niệm “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”. Đứng ở tầm cao lịch sử của xã hội loài người, xuất phát từ nhu cầu cần có các giá trị chung của toàn thể nhân loại, cần phải nỗ lực tạo dựng toàn cầu hóa kinh tế kiểu mới với các đặc trưng cơ bản là “cởi mở, bao dung, lợi ích phổ quát, cân bằng, cùng thắng”, từ đó thúc đẩy sự tiến bộ không ngừng của lịch sử nhân loại. Các lực lượng trong cộng đồng quốc tế hiện nay có những thay đổi sâu sắc, thể hiện những đặc điểm mới và xu hướng mới trong bối cảnh

cục diện quốc tế bị chi phối bởi các quan niệm giá trị phương Tây và quan niệm quản trị phương Tây. “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” ý thức rõ ràng về các vấn đề, đồng thời phản ứng tích cực với lời kêu gọi của cộng đồng quốc tế về các quan niệm quản trị mới và trật tự quốc tế mới với mục tiêu chỉ đạo của nó là “thực hiện hòa bình” dựa trên tiền đề tôn trọng nền văn minh và con đường phát triển của các nước trên thế giới, từ đó mở ra một chương mới trong lịch sử phát triển của thế giới đương đại.

Để đối phó với chủ nghĩa bá quyền và chủ nghĩa đơn phương mà các nước tư bản phương Tây theo đuổi cũng như trước nhiều vấn đề khó trong quản trị cộng đồng quốc tế, Tổng Bí thư Tập Cận Bình đã đề xuất rõ ràng phương án của Trung Quốc nhằm xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”. Khái niệm “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” tuân thủ và phát huy các giá trị chung của toàn nhân loại, tìm kiếm mẫu số chung lớn nhất của nhân loại, định hình một quan hệ quốc tế kiểu mới lấy hợp tác cùng thắng làm cốt lõi, khởi xướng phát triển hòa bình, phát triển chung và phát triển bền vững. Khái niệm “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” thể hiện đầy đủ tình cảm với thế giới của những đảng viên Đảng Cộng sản

Trung Quốc về việc “coi thế giới là trách nhiệm của mình”, phấn đấu vì trách nhiệm xây dựng một tương lai tốt đẹp cho nhân loại. Do đó, báo cáo đã làm rõ lập trường chính trị “kiên trì nhân dân là trên hết”, của Tư tưởng Tập Cận Bình về chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc thời đại mới, đề xuất thế giới quan và phương pháp luận “quan tâm đến thế giới”, nói rõ rằng, Đảng Cộng sản Trung Quốc là đảng mưu cầu hạnh phúc cho nhân dân Trung Quốc, mưu cầu phục hưng cho dân tộc Trung Hoa; cũng là đảng mưu cầu tiến bộ cho nhân loại, mưu cầu sự thống nhất đại đồng cho thế giới.

4. Kết luận

Cơ sở lý luận và thực tiễn trên cho thấy, tương lai của nhân loại phải do người dân trên toàn thế giới cùng nhau nắm bắt, các vấn đề thế giới cũng phải do nhân dân các nước cùng quản trị, an ninh thế giới cũng phải do các nước trên thế giới cùng nhau bảo vệ, các quy tắc quốc tế phải được xây dựng một cách dân chủ bởi tất cả các nước trên thế giới, các thành quả phát triển của thế giới phải do nhân dân các nước cùng chia sẻ, đây chính là xu hướng phát triển tất yếu của lịch sử và tiếng nói mạnh mẽ của người dân trên toàn thế giới. “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại” là sự phát triển và thăng hoa của “cộng đồng chung

dân tộc”, “cộng đồng chung khu vực” và “cộng đồng chung lợi ích”. Nó tập trung vào sự phát triển bền vững của nền văn minh nhân loại, tập trung vào việc thúc đẩy thiết lập trật tự văn minh mới, vượt qua tầm nhìn ở góc độ quốc gia - dân tộc, đóng góp mới cho quan niệm của chủ nghĩa Mác về phát triển nhân loại và phát triển thế giới, cung cấp nguồn tư tưởng tiến bộ để nhân dân các nước trên thế giới cùng nhau xây dựng “Cộng đồng chia sẻ tương lai nhân loại”.

Tài liệu trích dẫn

1. Tập Cận Bình. 2015. *Bài phát biểu tại Đại hội Hội đồng liên hiệp quốc Khoá 70*, ngày 29/9/2015.
2. Tập Cận Bình. 2018. “Bài phát biểu tại lễ kỷ niệm 200 ngày sinh của C.Mác”. *Nhân dân nhật báo*, ngày 5/5/2018.
3. C.Mác và Ph.Ăngghen. 1993. *Toàn tập*, tập 23. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
4. C.Mác và Ph.Ăngghen. 1995a. *Toàn tập*, tập 3. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
5. C.Mác và Ph.Ăngghen. 1995b. *Toàn tập*, tập 4. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật.
6. C.Mác và Ph.Ăngghen. 2000. *Toàn tập*, tập 42. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật.